

Wetenschappelijke dieptepunten

Louise O. Fresco

Het is al langer onrustig in wetenschapsland. Het vertrouwen en de autoriteit van de wetenschap worden ondergraven door allerlei factoren, die deels aan de samenleving, deels aan de wetenschap zelf te wijten zijn. De druk om te publiceren en geld binnen te halen zorgt ervoor dat men sneller, en soms te snel naar buiten komt met halfbakken resultaten. Feitjes van het kaliber “Pindakaas is gezond, nee toch niet, alleen voor nierpatienten” enzovoorts (zie voor een uitwerking hiervan mijn Kohnstammlezing http://www.louiseofresco.com/pdf/Publicaties/2011_03_25_Kohnstammlezing.pdf).

Dat druk leidt tot uitglijders is logisch. Wetenschappers zijn net mensen. De recente kwestie van Prof Stapel die gegevens zou hebben verzonden, de dubieuze verdediging van haar onderzoeksmethoden door Prof Roos Vonk (over “hufferige vleeseters”), laten zien hoe makkelijk de wetenschap zich zelf ondermijnt en ondermijnd wordt. Gewoontegetrouw heeft de wetenschap zich ook dit keer verdedigd met de tegenwerping dat wetenschappers zichzelf altijd de maat nemen en het uiteindelijk allemaal weer goed komt. De wens is de vader van de gedachte. De nieuwste ontwikkelingen bij het Cern laten zien hoe glad het ijs is.

De sensatie van de afgelopen week is de ontdekking van het Cern dat neutrino's sneller dan het licht zouden bewegen. Een bericht dat door alle media uitvoerig behandeld is, ook al moeten de metingen nog bevestigd worden. De directeur van het Cern rechtvaardigt het naar buiten brengen van het eerste resultaat met de mededeling dat dit zo belangrijk is dat met het naar buiten brengen iedereen naar de gegevens kan kijken. Dit is al heel merkwaardig, want er zijn maar een paar labs in de wereld die deze proeven na kunnen doen. Maar bovendien, waarom kan peer review, het normale proces van wetenschappelijke beoordeling niet gewoon in stilte worden afgehandeld voordat men naar buiten komt? Zo roep je op zijn minst de verdenking op dat het Cern na allerlei teleurstellende resultaten dringend behoefte had aan positieve aandacht, liefst van het baanbrekende soort.

Als klap op de vuurpijl onderstrepen de snel opgetrommelde wetenschappers en wetenschapsjournalisten in de diverse praatprogramma's het belang van het bericht over de neutrino's met een verwijzing naar tijdreizen. Hoera, eindelijk heeft die kostbare theoretische wetenschap nut! Weg met de teflon, dit is het echte werk. Op de vraag van de gastheer (“Naar welke periode wilt u het liefste reizen”), komt ook nog een antwoord. Dat we zo de wetenschap moeten aanprijzen, is een dieptepunt, in een situatie waarin de wetenschap het al moeilijk genoeg heeft en de maatschappij meer dan ooit behoefte heeft aan toetsbare kennis.

Wetenschappelijke dieptepunten - Louise O. Fresco

De Wereldreiziger (columns en blogs) | NRC Handelsblad, 24-09-2011